

**”Dit liv – dine muligheder –
vores fælles ansvar”**

Lovende praksis - Borgerens stemme

Introduktion

Handicapafdelingen i Sønderborg Kommune har siden 2015 arbejdet med implementering af rehabilitering. Formålet er at fremme den enkelte borgers muligheder for et selvstændigt og meningsfuld liv, hvor borgeren har højst mulig grad af indflydelse og selvbestemmelse. Implementering er organiseret som et projekt, der hedder:

”Dit liv – dine muligheder – vores fælles ansvar”

Kerneopgaven i Handicapafdelingen er at give socialpædagogisk støtte. Støttes gives til borgere med handicap, der har nedsat funktions- og/eller mestringsevne i en sådan grad, at der er behov for støtte i hverdagen. Der arbejdes mod at støtte borgeren i at skabe et selvstændigt og meningsfuldt liv.

Et af målene i processen med implementering af rehabilitering har været at gennemføre kompetenceudvikling af medarbejdere, som understøtter det teoretiske grundlag og den faglige praksis med fokus på borgerinddragelse. Et andet mål har været et øget fokus på rehabilitering, hvor der tilbydes koordinerede, tidsbestemte, målrettede og vidensbaserede indsatser til den enkelte borger med udgangspunkt i borgerens funktions- og mestringsevne, og i et tværfagligt samarbejde med relevante parter.

I projektet har der været fokus på at tage udgangspunkt i borgernes håb, drømme og ønsker samt muligheden for at træffe valg. En arbejdsgruppe sammensat af medarbejdere fra Handicapafdelingen har haft fokus på, hvordan man kan inddrage borgere som fx mangler verbalt sprog. Arbejdsgruppen har bidraget til udarbejdelsen af dette materiale. Materialet er et forsøg på at lave en systematisk beskrivelse af praksis, hos de borgere som har vanskeligt ved at give udtryk for deres håb, drømme og ønsker. Det er samtidig tænkt som et supplement til en grundig faglig vurdering.

Nogle borgere kan man inddrage gennem samtale, men der skal noget andet til, når borgere mangler verbalt sprog. Mangler en borger verbalt sprog, kan der anvendes alternative kommunikationsformer til at opnå indsigt i borgerens håb, drømme, ønsker og deres valg.

Det tyder på, at den praksis, der er beskrevet i dette materiale har en positiv virkning for borgerne i processen, hvor håb og drømme skal afklares. Det er en praksis der understøtter en fælles professionel faglig refleksion. Der arbejdes mere systematisk med fælles faglig refleksion, med individuel tilrettelæggelse og samspil med borgerne

Vi vil med dette arbejdsmateriale forsøge at indkredse de praksisser, hvis virkning vi ikke kender i dag, men som alligevel har en særlig god sandsynlighed for at skabe udvikling og velfærd for borgerne. Sådan praksis har vi valgt i det følgende at kalde ”Lovende praksis”. Begrebet lovende praksis er meget inspireret af SFI og Socialstyrelsen projekt omkring lovende praksis på det specialiserede socialområde.

Materialet er særligt målrettet voksne med betydeligt nedsat fysisk eller psykisk funktionsniveau, som har behov for omfattende støtte til almindelige daglige opgaver og omsorg. Der er både tale om voksne med udviklingshæmning med- og uden verbalt sprog.

Igennem materialet bliver der vist forskellige ikoner i forhold til hvilke emner der er tale om:

Emner	Ikon
Metodens obligatoriske redskaber til at understøtte indsatsen, som anvendes	
Formålet med beskrivelsen og kommunikationsmetoden	
Kort anonym beskrivelse af borgerens funktionsniveau	
Metoden trin for trin	
Referencer: teorien som baggrund	

Dit liv – dine muligheder – vores fælles ansvar

Lovende praksis - Borgerens stemme

Titel:	Dato	16/11 2016
Borgere som har vanskeligheder ved social interaktion		
Udarbejdet af:	Anette Gyldenlev - pædagog, Connie Teglgård Jakobsen - pædagog, Heidi Soos - pædagog, Cristina Nørholt - udviklingskonsulent	
 Redskaber m.v.	Videoptagelse af formøde, efterfølgende analyse af videoptagelsen.	
 Formålet med beskrivelsen	<p>Formålet med at beskrive denne praksis er at give socialfaglige medarbejdere mulighed for at lade sig inspirere af lovende praksis, hvor det er lykket at få borgeren stemme mere frem.</p> <p>Vi ønsker i forbindelse med "Dit liv – dine muligheder – vores fællesansvar" at udvikle/ afprøve nye metoder til at kommunikere med borgere med nedsat kognitivt funktionsniveau. Den er udviklet i forbindelse med det rehabiliterende arbejde, hvor der er fokus på at frembringe borgerens håb og drømme.</p>	
 Formålet med kommunikationsmetoden	<p>Formålet med kommunikationsmetoden er, at borgere som har vanskeligheder ved social interaktion deltager i formødet. Borgeren er fysisk tilstede i rummet, hvor formødet holdes. Borgeren er aktivt lyttende til samtalen mellem to personaler og udtrykker sig via sit kropssprog, mimik og lyde. Borgeren får mulighed for at træffe valg ud fra opstillede muligheder.</p>	
Hvad fandt vi ud af? Målet:	<p>Der er muligt at observere tegn på borgers mulige ønsker og drømme via analyse af videoptagelse af borgeren under et formøde. På baggrund af analysen af borgers kropssprog, mimik og lyde formuleres efterfølgende mål.</p>	
1) Hvad var borgerens udbytte? 2) Hvad var de professionelle udbytte?	<p>1) Borgeren kan deltage i formødet, selvom han/hun har vanskeligheder ved social interaktion. Borgeren får mulighed for at træffe et valg ud fra opstillede muligheder. Borgerens stemme kan via videoptagelse bringes med på det tværfaglige rehabiliteringsmøde.</p> <p>2) De professionelle får bedre kendskab til borgerens håb, drømme og ønsker, og et bedre billede af borgeren ved at se på videoptagelsen. Man får øje på de små signaler fra borgeren, som ellers kan være svære at se.</p>	

 <p>Kort anonym beskrivelse af borgerens funktionsniveau.</p>	<p>Borgere som har vanskeligheder ved social interaktion af forskellige årsager. Kan anvendes til borgere uden sprog.</p>
 <p>Metoden trin for trin:</p>	<p>Forberedelse: Afklarig lokalitet (i borgers hjem, på arbejdet osv.), hvor skal personalet være placeret i forhold til borger (skal de stå eller sidde) hvem siger hvad, hvem filmer, hvor skal kameraet stå, forplejning. Finde materialer eks. piktogrammer/billeder/konkreter som er valgt ud fra kendskab til borgeren, ipad, videokamera. Personalet omkring borgeren har et møde inden formødet, hvor kendskab til borgers livshistorie og interesser er fokus for samtalen vedrørende håb og drømme.</p> <p>Metoden: To personaler har en dialog ud fra kendskab til borgers livshistorie. Fokus i samtalen er på håb og drømme. Dialogen mellem personalet er ud fra piktogrammer/billeder/konkreter som er valgt ud fra kendskab til borgeren og dennes livshistorie. Samtalen bliver optaget via video, hvor kameraet er drejet mod borger, så personalet derefter kan analysere borgerens kropssprog, mimik, lyde osv. Borger kan eksempelvis sidde i en sofa, hvor personalet står omkring 2 meter fra borgeren.</p> <p>Efterbehandling: Gennemgang af videooptagelsen hvor personalet på baggrund af deres faglighed analyserer borgerens kropssprog, mimik og lyde. Videooptagelsen kan bruges på det tværfaglige rehabiliteringsmøde, så borgeren stemme er med på mødet. Videooptagelserne som medbringes til de tværfaglige rehabiliteringsmøder må maksimalt være på 10 min.</p>
<p>Dokumentation:</p>	<p>Det vil være optimalt, hvis filmklippene kunne gemmes i Sønderborg Kommunes dokumentationssystem. Der skal laves et kort notat som gennem i Sønderborg Kommunes dokumentationssystem.</p>
 <p>Anvendt velfærdsteknologi, billedmaterialer m.m.</p>	<p>Video, ipad, billeder/piktogrammer/konkreter.</p>
 <p>Referencer:</p>	<p>Totalkommunikation, metaperspektiv.</p>

Dit liv – dine muligheder – vores fælles ansvar

Lovende praksis - Borgerens stemme

Titel:	Dato	16/11 2016
Borgere som kan kommunikere via billeder/piktogrammer/konkreter og evt. har et verbalt sprog		
Udarbejdet af:	Anette Gyldenlev - pædagog, Connie Teglgaard Jakobsen - pædagog, Heidi Soos - pædagog, Cristina Nørholt - udviklingskonsulent	
 Redskaber m.v.	Videoptagelse af formøde, billeder/piktogrammer/konkreter og efterfølgende analyse af videoptagelsen	
 Formålet med beskrivelsen	<p>Formålet med at beskrive denne praksis er at give socialfaglige medarbejdere mulighed for at lade sig inspirere af lovende praksis, hvor det er lykket at få borgeren stemme mere frem.</p> <p>Vi ønsker i forbindelse med "Dit liv – dine muligheder – vores fællesansvar" at udvikle/ afprøve nye metoder til at kommunikere med borgere med nedsat kognitivt funktionsniveau. Den er udviklet i forbindelse med det rehabiliterende arbejde, hvor der er fokus på at frembringe borgerens håb, drømme og ønsker.</p>	
 Formålet med kommunikationsmetoden	Formålet med kommunikationsmetoden er, at borgeren kan deltage aktivt i formødet via billeder/piktogrammer/konkreter.	
Hvad fandt vi ud af? Målet:	Det er muligt at observere tegn på borgerens mulige håb, drømme og ønsker ud fra borgerens konkrete valg af billeder/piktogrammer/konkreter. På baggrund af borgers valg formuleres efterfølgende mål. Formødet skal filmes, og efterfølgende skal der analyseres på det, der sker på formødet.	
1) Hvad var borgerens udbytte? 2) Hvad var de professionelle udbytte?	<p>1) Borgeren deltager aktiv i formødet og bliver inddraget. Borgeren bliver hørt og set. Borgerens stemme kan via filmklip bringes med på det tværfaglige rehabiliteringsmøde.</p> <p>2) De professionelle får bedre kendskab til borgerens håb, drømme og ønsker og et bedre billede af borgeren ved at se på videoptagelsen. Ved analyse af videoptagelsen kan personalet få øje på de små signaler fra borger, som man ellers kan være svære at se.</p>	

 <p>Kort anonym beskrivelse af borgerens funktionsniveau</p>	<p>Borgere som kan kommunikere via billeder/piktogrammer/konkreter og evt. har et verbalt sprog</p>
 <p>Metoden trin for trin:</p>	<p>Forberedelse: Afklaring lokalitet (i borgers hjem, på arbejdet), hvor skal personalet være placeret i forhold til borgeren, skal de stå eller sidde, hvem siger hvad, hvem filmer, hvor skal kameraet stå, forplejning Finde materialer eks. billeder/piktogrammer/konkreter, ipad, videokamera. Personalet omkring borger har et møde inden formødet, hvor kendskab til borgers livshistorie og interesse er fokus for samtalen vedrørende håb og drømme. Billeder/piktogrammer/konkreter er valgt ud fra kendskab til borgeren.</p> <p>Metoden: Der holdes et formøde sammen med borger. Der er valgt forskellige billeder/piktogrammer/konkreter. Personalet overvejer før samtalen, hvor mange billeder/piktogrammer/konkreter, der skal inddrages i samtalen. Formødet bliver optaget via video, hvor kameraet er drejet mod borger, så personalet derefter kan analysere på borgerens kropssprog, mimik, lyde osv. Personalet og borgeren kommunikerer om et billede/piktogram/konkret. Personalet udgør den ene part i samtalen, borgeren den anden og det, de taler om deres fælles tredje – billede/piktogrammer/konkret.</p> <p>Efterbehandling: Analyse af videooptagelsen fra formødet. Videooptagelsen kan bruges på det tværfaglige rehabiliteringsmøde, så borgerens stemme er med til mødet. Videooptagelsen som medbringes til de tværfaglige rehabiliteringsmøder må maksimalt være på 10 min.</p>
<p>Dokumentation:</p>	<p>Det vil være optimalt, hvis filmklippene kunne gemmes i Sønderborg Kommunens dokumentationssystem. Der skal laves et kort notat som gennem i Sønderborg Kommunes dokumentationssystem.</p>
 <p>Anvendt velfærdsteknologi, billedmaterialer m.m.</p>	<p>Video, ipad, billeder/piktogrammer/konkreter</p>
 <p>Referencer:</p>	<p>Totalkommunikation, AI (anerkendende kommunikation), metaperspektiv, det fælles tredje.</p>

Dit liv – dine muligheder – vores fælles ansvar

Lovende praksis - Borgerens stemme

Titel:	Dato	16/11 2016
Borgere med svær funktionsnedsættelse som ikke har et verbalt sprog		
Udarbejdet af:	Anette Gyldenlev - pædagog, Connie Teglgaard Jakobsen - pædagog, Heidi Soos - pædagog, Cristina Nørholt - udviklingskonsulent	
 Redskaber m.v.	Videoptagelse af dagligdags aktiviteter og observation	
 Formålet med beskrivelsen	<p>Formålet med at beskrive denne praksis er at give socialfaglige medarbejdere mulighed for at lade sig inspirere af lovende praksis, hvor det er lykket at få borgeren stemme mere frem.</p> <p>Vi ønsker i forbindelse med "Dit liv – dine muligheder – vores fællesansvar" at udvikle/ afprøve nye metoder til at kommunikere med borgere med nedsat kognitivt funktionsniveau. Den er udviklet i forbindelse med det rehabiliterende arbejde, hvor der er fokus på at frembringe borgerens håb, drømme og ønsker.</p>	
 Formålet med kommunikationsmetoden	Afklarung af hvad der giver glæde, begejstring og mening i borgers hverdag.	
Hvad fandt vi ud af? Målet:	Det er muligt at observere tegn på borgerens mulige ønsker og drømme via videoptagelse af borgers kropssprog, mimik og lyde i aktivitet. På baggrund af analyse af borgers kropssprog, mimik, lyde formuleres efterfølgende mål.	
1) Hvad var borgerens udbytte? 2) Hvad var de professionelle udbytte?	1) Borgerens stemme kan via videoptagelse bringes med på det tværfaglige rehabiliteringsmøde. 2) De professionelle får bedre kendskab til borgerens håb og drømme, og får et bedre billede af borgeren. De professionelle får øje på de små signaler fra borgeren, som ellers kan være svære at observere.	

 <p>Kort anonym beskrivelse af borgerens funktionsniveau</p>	<p>Borgere med svær funktionsnedsættelse som ikke har et verbalt sprog og ikke forstår det talte sprog.</p>
 <p>Metoden trin for trin:</p>	<p>Forberedelse: Afklare hvilke situationer personalet ønsker at filme borgeren i, altså lave en drejebog men samtidig huske at filme de spontane ting der opstår i hverdag. Huske at være opmærksom på at få videooptagelse af forskellige følelser, reaktioner eks. glæde, ked af, smerter osv.</p> <p>Metoden: Borgeren filmes i flere forskellige aktiviteter i løbet af hverdagen.</p> <p>Efterbehandling: Analyse af videooptagelserne. Videooptagelserne kan bruges på det tværfaglige rehabiliteringsmøde, så borgerens stemme er med på mødet. Videooptagelserne som medbringes til de tværfaglige rehabiliteringsmøder må maksimalt være på 10 min.</p>
<p>Dokumentation:</p>	<p>Det vil være optimalt, hvis filmklippene kunne gemmes i Sønderborg Kommunens dokumentationssystem. Der skal laves et kort notat som gennem i Sønderborg Kommunes dokumentationssystem. Dokumentationsmateriale i forhold til livshistorien</p>
 <p>Anvendt velfærdsteknologi, billedmaterialer m.m.</p>	<p>Video</p>
 <p>Referencer:</p>	<p>Totalkommunikation, metaperspektiv, livshistorie, sanseintegration</p>